

5de zondag door het jaar

Mat. 5, 13-16

Vandaag lezen we in het Evangelie een stukje uit de Bergrede, een lange preek van Jezus zelf. Jezus vertelt erin wat de grondbeginselen zijn als je zijn leerling bent. Hij spreekt niet tot zijn allerbeste vrienden, maar voor een groot publiek. Dat blijkt ook aan het einde van de Bergrede, want daar staat geschreven: “Toen Jezus deze woorden beëindigd had, was de menigte geestdriftig over zijn onderricht. Want Hij onderrichtte hen als iemand met gezag.” (Mt.7:28)

Veel in de Bergrede was ook in die tijd niet nieuw. Jezus zelf kende de tekst van de eerste lezing heel goed. Jesaja zegt daar: “Deel uw brood met de hongerigen, neem de dakloze zwervers op in uw huis, kleed de naakten die gij ziet, en keer u niet af van uw medemensen.” Jesaja wilde dat zijn volk een stralend licht was voor alle mensen, een volk dat werkt aan sociale rechtvaardigheid.

Als Jezus in de Bergrede spreekt over zijn Koninkrijk - net als Jesaja - dan maakt Hij duidelijk dat Hij zijn leerlingen oproept een helende invloed te hebben op de wereld. In de Bergrede preekt Jezus eerst de bekende acht zaligheden en hij spreekt over vertrouwen, geld en vergeving. Hij is duidelijk: heb vertrouwen, vergeef en weest gewaarschuwd, want “je kunt niet én God dienen, én het geld.” M.a.w. het geld moet mensen dienen en niet omgekeerd. tussendoor zegt hij nog iets wat we vandaag in het evangelie hoorden. Het zijn woorden waarmee Jezus ons uitdaagt om ons christen-zijn hier en nu te beleven. Jezus zegt namelijk: “Gij zijt het zout der aarde. Maar als het zout zijn kracht verliest, waarmee zal men dan zouten? Het deugt nergens meer voor dan om weggeworpen en door de mensen vertrapt te worden. Gij zijt het licht der wereld. Een stad kan niet verborgen blijven als ze boven op een berg ligt! Men steekt toch ook niet een lamp aan om ze onder de korenmaat te zetten, maar men plaatst ze op de standaard, zodat ze licht geeft voor allen die in huis zijn.” Wie leeft in Jezus' Koninkrijk moet het licht van het geloof laten stralen. Jezus weet dat we ertoe neigen ons geloof te verbergen. Het is zo dat we ons geloof in het openbaar niet laten zien, omdat we aannemen dat geloof niets heeft te bieden aan de ‘werkelijke’ wereld van politiek en geld. En we houden ons geloof onder de pet omdat geloof een privézaak is die net zo goed achter de voordeur kan blijven, omdat het niets heeft te bieden aan de wereld. De tweede verleiding heeft met de eerste te maken. Als we denken dat ons geloof geen belang heeft voor de maatschappij, dan verschaalt en verdwijnt het. Dat zien we goed in onze dagen. Als ons geloof zijn smaak verliest, dan is het geen geloof meer. Dan apen we gewoon een geloof na.

Toch heeft het geloof in onze dagen zijn eigen ingewikkeldheid, anders dan in Jezus' tijd. Immers, er zijn nogal wat mensen die hun christelijk geloof op een voetstuk zetten. Allen kunnen het zien, en toch is het een leeg geloof. Langzaamaan komt die onzin namelijk vanuit Amerika naar ons overwaaien. Daarom heeft die stomme kerkdienst in het Evoluon zo'n succes. Probeert u zich de gekkigheid voor te stellen van een christelijke politieke beweging die met

trompetgeschal vóór kernwapens is, en vóór belastingvermindering van de rijken, vóór privé-wapenbezit en vóór de doodstraf. Het is écht zo: in een Amerikaans tijdschrift¹ verscheen een artikel waarin een voormalige katholiek die inmiddels een ‘wedergeboren’ christen is, beweert dat hij vóór het leven is, vóór de vrije markt, nationalistisch, vóór wapenbezit en tegen de verzorgingsstaat. Nu begrijp ik het idee van “vóór het leven”, maar de rest is in het christendom gewoon niet te vinden.

Nu wil ik geen partijpolitiek praatje houden. Maar het is wel zo dat als je kijkt naar de politieke partijen, je toch ziet dat drie van de vier regeringspartijen vast zitten aan de portemonnee van de rijken en de machtigen, dat ze de arme mensen benadelen. Het is duidelijk: het gaat goed met de economie, maar waarom is het aantal daklozen het afgelopen jaar dan verdubbeld en het aantal mensen dat zich bij de voedselbank meldt ook. Te veel Nederlandse politieke partijen zijn nationalistisch, en ze hebben te weinig aandacht voor de boeren, de bouwers, het onderwijs en de gezondheidszorg. Bovendien stellen ze de arbeiders en de vakbeweging bewust in een kwaad daglicht. Natuurlijk sprak Jezus niet over de vakbeweging, maar wél over rechtvaardigheid. En aan rechtvaardigheid doet de politiek weinig. De regelingen voor personeel en voor zzp’ers schoppen de zwakste mensen in de samenleving onderuit. Als je kijkt naar de SGP, gereformeerde christenen als het goed is, dan zijn ze tegen abortus en euthanasie, maar wél vóór de doodstraf, voor kapitaal-uitbuiting en vóór wapengekletter. Als je een christelijke politiek wilt steunen, dan stem je toch op de ChristenUnie, want die willen de armen mensen geen poot uitdraaien. We maken ons zorgen over de moraal van de samenleving, maar hoe vaak verbinden we dat met een graaicultuur en de ik-eerst-mentaliteit? Er wordt gesproken over de dikke-ikke, maar vervolgens worden er maatregelen genomen, waardoor alleen de armen geen dikke-ikke mentaliteit mogen hebben, maar de rijken juist wél!

Als we eerlijk naar onszelf kijken, ontdekken we dat ons christelijk geloof weinig of niets betekent in het politieke leven. Het is het omgekeerde van het Feijenoordlied: Veel woorden, maar weinig daden. Als u de komende weken eens de Bergrede leest, dan moet zich eens afvragen wat uw geloof betekent, los van wat ik zeg. Vel uw eigen oordeel! Het is gemakkelijk te vinden. De Bergrede staat in Matteüs 5, 6, en 7. Als je het ineens achter elkaar leest ben je er een kwartier mee bezig. Nog geen vijf minuten per dag en je hebt wekenlang vitamine voor je hart en je geloof. Dan kunt u zelf zien hoe wij, als gelovige mensen, licht en zout kunnen zijn voor de wereld om ons heen.

En dan vertelt de tweede lezing vandaag er nog iets bij. Paulus vertelt dat mooie woorden en menselijke wijsheid voor het geloof niets betekenen. Slimme argumenten en vage redeneringen worden gebruikt om ons geloof weg te verklaren. De wijsheid van een gekruisigde God en de lessen van Jezus geven weinig steun aan het culturele verstand. Kan een politicus getuigen van een

¹ In American Enterprise Magazine

evangelisch geloof? Kunnen we het zelf? Ik denk van wél. Maar het vraagt van ons wél dat we toegeven dat we veel te snel bereid zijn om Jezus' revolutionaire boodschap aan te passen aan de meest gangbare meningen. We leven immers niet écht in een democratie, maar in de dictatuur van de meest gangbare mening! Als we dat aan onszelf toegeven, zullen we ontdekken dat het christendom de wereld veel helderder verlicht dan de grauwe ideeën die zelfs zogenaamde 'verlichte' partijen gebruiken. Laat onze boodschap van barmhartigheid, gastvrijheid, rechtvaardigheid en liefde stralen. Wij moeten dat doen! En dan zullen we zien dat de grauwe ideologieën van onze tijd nergens toe leiden.

Norbert Schallenberg, pastor